

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА»

Лектор курсу			Стецюк Петро Антонович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту		Контактна інформація лектора (e-mail), сторінка курсу в Moodle		e-mail: ptbd_dut@ukr.net ; сторінка курсу в Moodle – http://dl.dut.edu.ua/course/view.php?id=2989	
Галузь знань			07 «Управління та адміністрування»		Рівень вищої освіти		магістр	
Спеціальність			076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»		Семестр		9	
Освітня програма			«Підприємництво та фінанси»		Тип дисципліни		Обов'язкова	
Обсяг:	Кредитів ECTS	Годин	За видами занять:					
			Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	Лабораторних занять	Самостійна підготовка	
	3	90	24	-	30	-	36	
АНОТАЦІЯ КУРСУ								
Мета курсу:	формування у студентів сучасного економічного мислення та системи спеціальних знань у галузі управління фінансами підприємств, практичних навичок їх застосування у різних напрямках фінансової діяльності.							
Компетентності відповідно до освітньої програми								
Soft- skills / Загальні компетентності (ЗК)					Hard-skills / Спеціальні компетентності (СК)			
ЗК1. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). ЗК5. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.					СК1. Здатність розробляти та реалізовувати стратегію розвитку підприємницьких, торговельних та/або біржових структур. СК4. Здатність до вирішення проблемних питань і прийняття управлінських рішень у професійній діяльності.			
Програмні результати навчання (ПРН)								
ПРН1. Вміти адаптуватися та проявляти ініціативу і самостійність в ситуаціях, які виникають в професійній діяльності. ПРН4. Застосовувати бізнес-комунікації для підтримки взаємодії з представниками різних професійних груп. ПРН5. Вміти професійно, в повному обсязі й з творчою самореалізацією виконувати поставлені завдання у сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності. ПРН 9. Розробляти і приймати рішення, спрямовані на забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання у сфері підприємницької, торговельної та/або біржової діяльності. ПРН 10. Вміти вирішувати проблемні питання, що виникають в діяльності підприємницьких, торговельних та/або біржових структур за умов невизначеності та ризиків.								

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Тема, опис теми	Вид заняття	Оцінювання за тему	Форми і методи навчання/питання до самостійної роботи
Розділ 1 «ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА»			
<p>Тема 1. <i>Теоретичні основи фінансової політики підприємства</i> <u>Знати</u>: сутність, зміст та етапи фінансової політики підприємства, <u>Вміти</u>: застосовувати показники інформаційного забезпечення фінансової політики <u>Формування компетенцій</u>: ЗК1, ЗК4, ЗК5, СК1, СК4 <u>Результати навчання</u>: ПРН1, ПРН4, ПРН5, ПРН9, ПРН10 <u>Рекомендовані джерела</u>: 1–10</p>	Лекція 1	5,5*	Лекція-візуалізація
	Практичне заняття 1		Усне опитування, навчальна дискусія, обговорення ситуаційного завдання
	Лекція 2		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 2		Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни
<p>Тема 2. <i>Стратегія формування фінансової політики підприємства</i> <u>Знати</u>: етапи процесу формування стратегії фінансової політики <u>Вміти</u>: застосовувати різні методи фінансового планування на підприємстві . <u>Формування компетенцій</u>: ЗК1, ЗК4, ЗК5, СК1, СК4 <u>Результати навчання</u>: ПРН1, ПРН4, ПРН5, ПРН9, ПРН10 <u>Рекомендовані джерела</u>: 1–10</p>	Лекція 3	5,5*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 3		Усне опитування, навчальна дискусія, кейс-метод, обговорення ситуаційного завдання
	Лекція 4		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 4		Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни
<p>Тема 3. <i>Формування системи фінансування підприємства</i> <u>Знати</u>: організаційні форми та джерела фінансування. <u>Вміти</u>: визначати вартість капіталу підприємства <u>Формування компетенцій</u>: ЗК1, ЗК4, ЗК5, СК1, СК4 <u>Результати навчання</u>: ПРН1, ПРН4, ПРН5, ПРН9, ПРН10 <u>Рекомендовані джерела</u>: 1–10</p>	Лекція 5	5,5*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 5		Усне опитування, навчальна дискусія, обговорення ситуаційного завдання, вирішення практичних задач
	Лекція 6		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 6		Проведення модульного контролю № 1 «Теоретичні основи фінансової політики підприємства»
<p>Тема 1. Теоретичні основи фінансової політики підприємства Тема 2. Стратегія формування фінансової політики підприємства Тема 3. Формування системи фінансування підприємства</p>	Самостійна робота		<ol style="list-style-type: none"> 1. Складові фінансової політики підприємства. 2. Стратегічні цілі й тактичні завдання. 3. Етапи розробки фінансової політики та параметри її оцінки. 4. Фінансове планування та прогнозування. 5. Поняття фінансового планування та прогнозування. 6. Фінансовий план як розділ бізнес-плану. 7. Політика формування фінансових ресурсів. 8. Аналіз ефективності та інтенсивності використання капіталу. 9. Ціна та структура капіталу. 10. Управління структурою капіталу.

Розділ 2 «СКЛАДОВІ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА»

<p>Тема 4. <i>Бюджетування як етап фінансового планування</i> Знати: сутність, необхідність та систему бюджетування. Вміти: сформувати зведений бюджет на підприємстві Формування компетенцій: ЗК1, ЗК4, ЗК5, СК1, СК4 Результати навчання: ПРН1, ПРН4, ПРН5, ПРН9, ПРН10 Рекомендовані джерела: 1–10</p>	Лекція 7	5,5*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 7		Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни
	Практичне заняття 8		Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни
	Лекція 8		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 9		Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни
	Практичне заняття 10		Навчальна дискусія, обговорення ситуаційного завдання, вирішення практичних задач
<p>Тема 5. <i>Управління поточними витратами і цінова політика підприємства</i> Знати: сутність витрат, їх класифікацію, сутність цінової політики Вміти: застосовувати методи, що дозволяють вирішити завдання диференціації витрат; формувати цінову політику підприємства. Формування компетенцій: ЗК1, ЗК4, ЗК5, СК1, СК4 Результати навчання: ПРН1, ПРН4, ПРН5, ПРН9, ПРН10 Рекомендовані джерела: 1–10</p>	Лекція 9	5,5*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 11		Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни
	Лекція 10		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 12		Навчальна дискусія, обговорення ситуаційного завдання, вирішення практичних задач
<p>Тема 6. <i>Управління оборотними активами</i> Знати: сутність та види оборотних активів, джерел їх фінансування Вміти: здійснювати оцінювання ефективного використання та управління оборотними активами. Формування компетенцій: ЗК1, ЗК4, ЗК5, СК1, СК4 Результати навчання: ПРН1, ПРН4, ПРН5, ПРН9, ПРН10 Рекомендовані джерела: 1–10</p>	Лекція 11	5,5*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 13		Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни
	Практичне заняття 14		Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни
	Лекція 12		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 15		Проведення модульного контролю № 2 «Складові фінансової політики підприємства»
<p>Тема 4. Бюджетування як етап фінансового планування Тема 5. Управління поточними витратами і цінова політика підприємства Тема 6. Управління оборотними активами</p>	Самостійна робота		<ol style="list-style-type: none"> 1. Бюджет — основний фінансовий план 2. Бюджетне планування та прогнозування 3. Загальна характеристика витрат. Класифікація та моделі поведінки витрат. 4. Аналіз системи «витрати – обсяг – прибуток». 5. Методи обліку витрат та обчислення собівартості продукції (послуг) . 6. Формування витрат за місцями і центрами

			<p>відповідальності.</p> <p>7. Цінова політика та стратегії підприємства.</p> <p>8. Формування політики управління обіговими активами.</p> <p>9. Моделі фінансування обігових активів.</p> <p>10. Управління грошовими потоками.</p>
МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ			
<ul style="list-style-type: none"> • Мультимедійний проектор; • Комп'ютерний клас для проведення практичних занять. 			
ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Стецюк П.А., Гудзь О.Є. Фінансова політика підприємства. Навчальний посібник. – Львів: Ліга-Прес, 2017. – 120 с. URL: http://www.dut.edu.ua/uploads/1_1623_64562681.pdf 2. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник / За заг. редакцією д-ра екон. наук І. О. Школьник та канд. екон. наук В. М. Кремень. Суми. 2014. 427 с. URL: http://www.dut.edu.ua/uploads/1_1600_37758854.pdf 3. Квач Я.П., Орлов В.М., Толкачова Г.В., Орлова О.В., Петрашевська А.Д. Фінансовий менеджмент у схемах і таблицях. Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова. 2012. 88 с. URL: http://www.dut.edu.ua/uploads/1_222_25819718.pdf 4. Євтушенко Н.О. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» спеціальності «Фінанси і кредит (за спеціалізованими програмами)». Запоріжжя: ЗНУ, 2015. 145с. URL:http://www.dut.edu.ua/lib/1/category/96/view/2013 5. Стецюк П.А. Методичний інструментарій оцінки ефективності оборотних активів підприємства / П.А. Стецюк // «Економіка. Менеджмент. Бізнес». – 2018. – № 3 (25). – С. 13-19. URL: http://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/1934 6. Стецюк П.А. Методологічний базис управління джерелами формування фінансових ресурсів підприємств / П.А. Стецюк // «Економіка. Менеджмент. Бізнес». – 2018. – № 2 (24). – С. 13-23. URL: http://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/1879 7. Стецюк П.А. Бюджетування в системі управління фінансовим потенціалом підприємств / П.А. Стецюк, Г.В. Корнійчук // «Економіка. Менеджмент. Бізнес». – 2018. – № 1 (23). – С. 12-19. URL: http://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/1809 8. Стецюк П.А. Теоретичні та практичні аспекти організації планування фінансового потенціалу підприємств / П.А. Стецюк, Г.В. Корнійчук // «Економіка. Менеджмент. Бізнес». – 2017. – № 4 (22), – С. 12- 18. URL: http://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/1656 9. Стецюк П.А. Методичні аспекти оцінки ефективності фінансових ресурсів телекомунікаційних підприємств / П.А. Стецюк // «Економіка. Менеджмент. Бізнес». – 2017. – № 2 (20), – С. 28-32. URL: http://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/1502 10. Стецюк П.А. Формування нової парадигми управління фінансовими ресурсами підприємств. Економіка АПК. 2016. №6. с. 77-83. URL:http://eapk.org.ua/ru/contents/2016/06/77 			
ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)			
<ul style="list-style-type: none"> • Курс передбачає роботу в колективі. • Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. • Освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу. • Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою. • Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. • Якщо студент відсутній з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача. 			

- Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане в ході виконання завдання. У разі виявлення факту плагіату студент отримує за завдання 0 балів.
- Студент, який спізнився, вважається таким, що пропустив заняття з поважної причини з виставленням 0 балів за заняття, і при цьому має право бути присутнім на занятті.
- За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни студент видаляється з заняття, за заняття отримує 0 балів.

*** КРИТЕРІЇ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ**

Умовою допуску до підсумкового контролю є набрання студентом 30 балів у сукупності за всіма темами дисципліни

Форми контролю	Види навчальної роботи	Оцінювання
ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ	<i>Робота на заняттях, у т.ч.:</i>	
	• присутність на заняттях (при пропусках занять з поважних причин допускається відпрацювання пройденого матеріалу)	за кожне відвідування 0,55 бала
	• участь у експрес-опитуванні	за кожну правильну відповідь 0,25 бала
	• доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни (оцінка залежить від повноти розкриття теми, якості інформації, самостійності та креативності матеріалу, якості презентації і доповіді), підготовка реферату	за кожну презентацію (реферат) максимум 3 бали
	• усне опитування, тестування, рішення практичних задач	за кожну правильну відповідь 0,5 бала
	• участь у навчальній дискусії, обговоренні ситуаційного завдання	за кожну правильну відповідь 2 бали
	• участь у діловій грі	за кожну участь 1 бал
РУБІЖНЕ ОЦІНЮВАННЯ (МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ)	Модульний контроль № 1 «ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА»	максимальна оцінка – 15 балів
	Модульний контроль № 2 «СКЛАДОВІ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА»	максимальна оцінка – 15 балів
Додаткова оцінка	Участь у наукових конференціях, підготовка наукових публікацій, участь у Всеукраїнських та Міжнародних конкурсах наукових студентських робіт за спеціальністю, створення кейсів тощо.	Звільняється від заліку
ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ Залік	Метою заліку є контроль сформованості практичних навичок та професійних компетентностей, необхідних для виконання професійних обов'язків. Залік проходить у письмовій формі.	30 балів

ПІДСУМКОВА ОЦІНКА ЗА ДИСЦИПЛІНУ

бали	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка /затис в екзаменаційній відомості
90-100	Студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Вміє реалізувати теоретичні положення дисципліни в практичних розрахунках, аналізувати та співставляти дані об'єктів діяльності фахівця на основі набутих з даної та суміжних дисциплін знань та умінь. Знає сучасні технології та методи розрахунків з даної дисципліни. За час навчання при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань проявив вміння самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включатись в дискусії, може відстоювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються. Зменшення 100-бальної оцінки може бути пов'язане з недостатнім розкриттям питань, що стосується	Високий Повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни. Власні пропозиції студента в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін, а також знання, набуті при самостійному поглибленому вивченні питань, що відносяться до дисципліни, яка	Відмінно / Зараховано (А)

	дисципліни, яка вивчається, але виходить за рамки об'єму матеріалу, передбаченого робочою програмою, або студент проявляє невпевненість в тлумаченні теоретичних положень чи складних практичних завдань.	вивчається.	
82-89	Студент демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною. Знає сучасні технології та методи розрахунків з даної дисципліни. За час навчання при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань та поясненні прийнятих рішень, дає вичерпні пояснення.	Достатній Забезпечує студенту самостійне вирішення основних практичних задач в умовах, коли вихідні дані в них змінюються порівняно з прикладами, що розглянуті при вивченні дисципліни	Добре / Зараховано (B)
75-81	Студент в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати при вирішенні типових практичних завдань, але допускає окремі неточності. Вміє пояснити основні положення виконаних завдань та дати правильні відповіді при зміні результату при заданій зміні вихідних параметрів. Помилки у відповідях/ рішеннях/ розрахунках не є системними. Знає характеристики основних положень, що мають визначальне значення при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань та поясненні прийнятих рішень, в межах дисципліни, що вивчається.	Достатній Конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають утруднення.	Добре / Зараховано (C)
64-74	Студент засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	Середній Забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни	Задовільно / Зараховано (D)
60-63	Студент має певні знання, передбачені в робочій програмі дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, студент з труднощами пояснює правила вирішення практичних/розрахункових завдань дисципліни. Виконання практичних / індивідуальних / контрольних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	Середній Є мінімально допустимим у всіх складових навчальної програми з дисципліни	Задовільно / Зараховано (E)
35-59	Студент може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни студент виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у студента відсутня.	Низький Не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни	Незадовільно з можливістю повторного складання) / Не зараховано (FX) В залікову книжку не представляється
1-34	Студент повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Студент не допущений до здачі заліку.	Незадовільний Студент не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням / Не допущений (F) В залікову книжку не представляється